

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a
„Veszprémvölgyi apáca kolostor romjai és a jezsuita templom”
települési értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

dr. Balassa László

..... (aláírás)

Veszprém, 2018. április 5.

(település, dátum)

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: dr. Balassa László

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: dr. Balassa László

Levelezési cím: 8200 Veszprém Zrínyi utca 15/E I.3.

Telefonszám: 88 428 351

E-mail cím: balassa.k@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: A görög apácakolostor és a Jezsuita templom

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszer gazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet X
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség X	☐ sport
☐ természeti környezet X	☐ turizmus X	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye Veszprém, Veszprémvölgyi út

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☐ települési X	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A veszprémi görög apácakolostor a város belterületén kívül, a XI. századi városi intézmények egyike. A város szellemi életének egyik meghatározója, kezdetben az egyházi, a királyi hatalomtól független, a szellemi utánpótlást is biztosító szervezet, ill. ennek épített helyszíne. A kolostor alapításáról, az alapító személyről megbízható adatunk nincs, az alapítólevél görög szövege sem mutat tájékoztatást a kolostort alapító rendre, a levél megszövegezőjére. A kolostor első (legkorábbi) épületállományáról sincs megbízható adatunk. A 20. századi kutatók leginkább az apácáknak a Konch mesterrel 1387-ben kötött szerződésében szereplő épületek azonosításával kísérelték meg a korai épületállomány funkcióját, méreteit, egymáshoz való elhelyezkedését meghatározni. Eszerint a kolostor a templomtól délre, kis részben északra, ill. nyugatra helyezkedett el. A templom maga több korszakban épült, több átépítésen esett át, sőt, esetenként teljesen átépítették. A romterület ma nem jeleníti meg a kolostort, részleteiben a feltárt, konzervált „alaprajzok”, kis részben felismerhetők, azonosítható épületmaradványok, főleg a templomhoz és más külső, ill. felismerhető objektumhoz csatlakozó részleteikben mutatják a kolostor kiterjedését, összefüggéseit. A kolostor és a templom a kezdetektől a török hódítás kezdetéig az említett megszakításokkal folyamatosan épült, de a feltehetőleg értékes (látványos) kolostorról nincs ma képünk. A műemlékes szakma álláspontja szerint a korábbi, valamint a Fülöp András és Koppány András 1998 és 2002 között folytatott feltárását (10-11.o) folytatni kell, s törekedni kell az egykori kolostor lehető teljes rekonstrukciójára.

A Jezsuita templom mai állapotában, magas, karcsú megjelenésével, archaizáló nyílásrendjével és homlokzati tagolásával (különlegesen díszes főhomlokzatával, azon hullámvonalas, a jezsuita rend címerével ékes csonka timpanonjával, felette barokk hegedűablakával, az oldalhomlokzatok iker-falpilléres tagolásával) alkalmas a tájképi érték hangsúlyozására, egyes közösségi élmények (előadások, hangversenyek) helyszínéül is, de nem alkalmas egyházi, vallási események tartására. Mai igényeknek megfelelőbb napi használatra (szellőzés, színpadi világítás, hangosítás, minimális szaniter elemek, stb) gazdagítással alkalmasabbá tehető az említett közösségi élmények helyszínéül.

Hangsúlyozni kell azonban, hogy mivel a templom eredeti, vagy valamelyik közbenső állapotára törekedni nem lehet, nem is indokolt a korábbi állapotra „helyreállítani”, nem is lehet műemlékként, hanem épített emlékként, látványosságként kell a továbbiakban kezelni.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Veszprém korai létének egyedi, önmagukban is magas művészeti értéket képviselő emlékei, a város régiségét hangsúlyozzák, a táj látogatóit vonzzák. Alkalmasak a város értékeinek illusztrálására, a városi tudat növelésére. A jelen állapotot a további kutatások, építési munkák érdekében fenn kell tartani.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Bibliográfia:

Hungler József: Veszprém településtörténete. Veszprém, 1988. 100-105.o.

Gutheil Jenő: Az árpádkori Veszprém. Veszprém, 1977- 149 – 172.o.

Korompay György: Veszprém. Budapest, Műszaki Könyvkiadó 17 – 28.o. 130 – 132.o.

Hungler József: A török kori Veszprém. Veszprém 1986.

Balassa László – Kralovánszky Alán: Veszprém. 1988.

Átdolgozás: Veszprém, 2006. 136-137.o-

Fülöp András – Koppány András: A veszprémvölgyi apácakolostor Kutatási jelentés, Budapest, Műemléki Szemle 2002/1.(ásatási jelentés; másolat 5-31-o-)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

Jezsuita templom ÉK-ről

Jezsuita templom DK-ről

Jezsuita templom Ny-ról,

Jezsuita templom K-ről

Régi templom szentély

Régi templom maradványa

Görögapácák rom D-ről

Görögapácák rom ÉNy-ről

Görögapácák rom DNy-ről

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat:

A fenti lépek felhasználásához hozzájárulok. Veszprém, 2018. március